

Дем'янюк Никита Богданович
студент гр. ФПФМ-11, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль
Науковий керівник: к. е. н., доцент Савчук С. В.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТОМ

У сучасних трансформаційних умовах, коли швидкість життя постійно набирає обертів та відбувається стрімкий розвиток у науково-технічному напрямку, як наслідок, виникає необхідність опрацьовувати великий обсяг інформації. Це призводить до пошуку нових підходів до використання та обробки даних, систем автоматизації для ефективного управління бюджетом. Тому з'являється потреба в державних структурах з висококваліфікованими спеціалістами, які вміють працювати з інноваціями, а також використовують технологічні інновації, якісний сервіс для подальшого розвитку бюджетної системи.

Сьогодні у системі управління бюджетом необхідно підвищувати рівень її ефективності, тому постає вимога щодо швидких змін та використання новітніх технологій в контексті інтегрованого розвитку для забезпечення стабільного майбутнього. Цифрова трансформація є тим фактором, що забезпечує значні переваги для розвитку в цьому напрямку. Економічне зростання і трансформація зумовлені розширенням та більш зручним використанням цифрових технологій. Таким чином, швидкі зміни у системі управління бюджетом у напрямку використання цифрових перетворень неминучі.

Теоретичні й практичні питання цифрової трансформації в своїх працях розглянули вітчизняні науковці, зокрема: К. Багацька, В. Варга, В. Верба, А. Гейдор, О. Грибіненко, О. Гусева, В. Дерев'янка, М. Диба, М. Лахижа, С. Легомінова, А. Нотаріна, Д. Савельєва, Д. Семелітко, Б. Тетерятник, О. Ферчук та інші. Вивчення теоретичних положень й аналіз проблем практики процесів цифрової трансформації розглянуто у працях провідних зарубіжних науковців таких, як: Р. Брауна, Дж. Блумберга, Дж. Ск. Бреннена, А. Гуторбе, К. Дейлі, М. Джонсон, С. Ентоні, Дж. Кона, Д. Крейса, Дж. Макдональда, Дж. Манчіні, Е. Олтман, Дж. Синфілд, Дж. Снабе, Дж. Філберта, А. Фінлі, Ю. Чанга та інших. Хоч внесок згаданих науковців є вагомим, досі залишаються недостатньо дослідженими особливості та перспективи розвитку процесів цифрової трансформації у системі управління бюджетом.

Досліджуючи теоретичні засади розвитку цифрової трансформації, доцільно проаналізувати різні наукові підходи до визначення поняття «діджиталізація» з метою встановлення його сутності та значення (рис. 1).

Отже, процес діджиталізації характеризується трансформацією в контексті впровадження цифрових технологій для оптимізації й автоматизації процесів управління бюджетом, поліпшенням комунікації учасників бюджетного процесу та підвищенням ефективності їх діяльності [6]. Термін «діджиталізація» в контексті вітчизняних підходів визначається загалом процесами цифровізації, тобто здебільшого оцифрування даних.

Рис. 1. Вітчизняні підходи до визначення поняття «діджиталізація»*

*Примітка. Складено автором на основі [1; 2; 3; 4; 5; 7]

Важливо зазначити, що термін «діджиталізація» походить зі Сполучених Штатів Америки та передбачає цифрову трансформацію, що означає зміну підходів до ведення діяльності, організації процесів та взаємовідносин між людьми. Здійснюючи дослідження поняття та ролі цифрової трансформації у системі управління бюджетом, доцільно відзначити, що у зарубіжних джерелах представляється дещо відмінне трактування поняття «діджиталізація» у порівнянні з вітчизняними підходами (рис. 2) та передбачає зміну підходів до процесів управління.

Рис. 2. Зарубіжні підходи до визначення поняття «діджиталізація»*

*Примітка. Складено автором на основі [9; 10; 11]

У контексті дослідження ролі цифрової трансформації у системі управління бюджетом доцільно зазначити, що система управління бюджетом включає сукупність органів управління у сфері бюджетних відносин та етапів і методів здійснення управління бюджетним процесом.

Здійснюючи дослідження цифрової трансформації в сфері управління бюджетом, важливо зазначити, що в Україні розроблено програмне забезпечення «Єдина інформаційна система управління бюджетом» (ЄІСУБ) [8], головною метою створення якого є організація взаємодії всіх учасників бюджетного процесу з метою створення єдиного інформаційного простору задля забезпечення обміну своєчасною, достовірною та повною інформацією на усіх етапах складання, виконання та аналізу бюджету. Головна перевага ЄІСУБ полягає у максимальній автоматизації планування та виконання бюджету як за традиційним форматом, так і за програмно-цільовим методом. Впровадження ЄІСУБ забезпечує отримання швидкого позитивного ефекту практично одразу після застосування цієї системи. Інтегральний ефект, який отримується від реалізації єдиної інформаційної системи управління бюджетом, полягає в узгодженості та підвищенні якості та оперативності інформаційних процесів. Реалізація завдань за допомогою використання єдиної інформаційної системи управління бюджетом забезпечує більш чітку керованість а також надає можливість оперативного аналізу та оцінки

ефективності використання бюджетних коштів з метою прийняття обґрунтованих та оперативних управлінських рішень учасниками бюджетного процесу.

Список використаних джерел:

1. Варга В. П. Діджиталізація як один з чинників конкурентоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8121> (дата звернення: 27.10.2021).
2. Грибіненко О. М. Діджиталізація економіки в новій парадигмі цифрової трансформації. *Міжнародні відносини. Серія. Економічні науки*. 2018. № 16. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3523/3197 (дата звернення: 15.10.2021).
3. Гудзь О., Федюнін С. Діджиталізація, як конкурентна перевага підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 3 (29). С.18–24.
4. Гуренко А. Напрями розвитку систем управління в умовах діджиталізації бізнесу в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск № 19. С.739–745.
5. Король С. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. *Modern Economics*. 2019. Випуск № 18. С.67–73.
6. Лазоренко Т., Шолом І. Діджиталізація як основний фактор розвитку бізнесу. *Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи»*. 2020. Випуск № 1. С. 50–51.
7. Лігоненко Л., Хріпко А., Доманський А. Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес-організаціях. *Інтернаука. Економічні науки*. 2018. Випуск № 22 (62), 2 т. С. 21–24.
8. Центр інформаційних та аналітичних технологій. URL: <https://ciat.net.ua/uk/iyesub/> (дата звернення: 15.10.2021).
9. Bloomberg J. Digitization, Digitalization, and Digital Transformation: Confuse Them At Your Peril. *Forbes*. Apr 29, 2018. URL: <https://www.forbes.com/sites/jasonbloomberg/2018/04/29/digitization-digitalization-and-digital-transformationconfuse-them-at-your-peril/#9e41a532f2c7> (дата звернення: 15.10.2021).
10. Digitization, digitalization and digital transformation: the differences. I-scoop. URL: <https://www.i-scoop.eu/digitization-digitalization-digital-transformation-disruption> (дата звернення: 15.10.2021).
11. Gartner Glossary. Digitalization. URL: <https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/digitalization> (дата звернення: 15.10.2021).